

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33483
Nom	Reptes educatius de la precarització
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau d'Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau d'Educació Social	323 - Subjecte, Experiència Educativa i Construcció de lo Públic II	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
MARHUENDA FLUIXA, FERNANDO	100 - Didàctica i Organització Escolar

RESUM

A la Modernitat, la inserció laboral ha estat un dels pilars de la inclusió social de les persones. Després de la crisi financera de la primera dècada d'aquest segle, està en discussió si eixe paradigma del treball segueix vigent.

La formació per a l'ocupació i l'acompanyament en els processos d'inserció són una forma d'intervenció socioeducativa que obri un ventall de possibilitats per qui es gradua en Educació Social: el diagnòstic de l'ocupabilitat, la intermediació sociolaboral, el disseny de programes de formació, la preparació de l'acreditació de les competències professionals i la formació d'alguns mòduls de preparació i accés a l'ocupació són tasques habituals en aquest àmbit professional.

Aquesta assignatura pretén oferir informació, arguments, criteris i procediments per entendre el paper de la formació dins de les polítiques actives d'ocupació i poder proposar, executar i participar en propostes educatives per a l'acompanyament pedagògic de persones vulnerables en les seues trajectòries cap a l'ocupació.

Cal conèixer per una banda les polítiques actives d'ocupació i recursos de l'administració pública, i d'altra banda diferents metodologies i eines de la formació per a l'ocupació orientades a la integració social i laboral.

Esta assignatura tractarà l'ODS nº 8.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1306 - Grau d'Educació Social

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organització i planificació.
- Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.
- Conèixer i comprendre els processos d'ensenyament aprenentatge i la seva incidència en la formació i desenvolupament integral de les persones i comunitats.
- Dissenyar plans, programes, projectes accionis i recursos educatius en diferents contextos.
- Identificar i emetre judicis raonats sobre problemes socioeducatius per millorar la pràctica professional en contextos no formals.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Objectius de la assignatura

- Conèixer i comprendre les funcions de la formació dins de les polítiques actives d'ocupació.
- Conèixer els factors fonamentals en l'accés a l'ocupació de les persones en situació de vulnerabilitat.
- Conèixer i saber utilitzar el vocabulari i les tècniques bàsiques de la formació per a la inserció sociolaboral.
- Conèixer els tipus de programes de formació i intermediació laboral, així com els criteris que afecten la seva incidència sobre les persones destinatàries.
- Saber manejar els paràmetres socioeducatius d'un programa de formació per a l'ocupació per a col·lectius vulnerables.
- Desenvolupar les competències personals i professionals adequades per actuar ètica i responsable en l'àmbit de la formació per a la inserció sociolaboral.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. 1. Regulacions socials i precarietat laboral.

2. 2.Efectes educatius, socials i identitaris de la precarietat laboral. Persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat i risc d'exclusió per manca d'ocupació i formació. Evolució de la vulnerabilitat i acentuació de perfils en risc a conseqüència de la crisi i els seus efectes sobre el mercat de treball.

3. 3. Ocupabilitat: Elements que la formen i el seu diagnòstic. La formació i el desenvolupament de l'ocupabilitat. Les competències: tipologies i característiques.

4. 4. La inserció per l'ocupació i la formació: de la vulnerabilitat a la inclusió. Serveis, programes i recursos per a la inserció social i laboral de persones en situació de vulnerabilitat: Formació professional bàsica, oferta de formació per a l'ocupació, centres especials d'ocupació, treball amb suport, empreses d'inserció.

5. 5. Formació en el lloc de treball i itineraris de formació per a l'ocupació. Estructures i programes; tipus i característiques. Metodologies de treball en formació professional. Pràctiques laborals i no laborals. Educació social al lloc de treball.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,00	0
Elaboració de treballs individuals	52,50	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	11,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura està centrada sobre la pràctica, al voltant de casos i situacions concretes de formació, intermediació, integració sociolaboral i acompanyament en el lloc de treball de persones sortint de situacions vulnerables. El desenvolupament de l'assignatura s'estructura al voltant de:

a) Treball en grup amb casos pràctics que s'aniran desenvolupant al llarg de les sessions presencials: a partir de l'exposició d'un cas, es realitzarà un diagnòstic de ocupabilitat i es buscaran alternatives de formació i incorporació a l'ocupació. A cada pràctica li seguirà un exercici personal de reflexió. Dos d'aquests exercicis s'han de presentar per escrit de forma individual, a fins d'octubre i final de novembre aproximadament, i seran posats en comú i treballats a classe.

La realització de les pràctiques i la reflexió sobre elles (les pròpies i les realitzades pels col·legues) s'ha de fer sobre el contingut après a:

- b) Lectures que han de realitzar els estudiants;
- c) Explicacions per part del professorat;
- d) Visites a algun centre de formació o bé visites de professionals d'aquests centres a classe.

Tot l'anterior serveix per abordar els conceptes, enfocaments, regulacions i metodologies més importants en matèria d'incorporació al mercat de treball per mitjà de la formació i l'acompanyament educatiu; procurant així assolir els objectius i competències que justifiquen l'assignatura.

AVALUACIÓ

La preparació de la matèria -tant teòrica com pràctica- es farà a partir de la lectura de la bibliografia assenyalada en aquest programa per a cada tema; el/la docent a càrrec donarà instruccions i recomanacions al començament de cada tema.

La qualificació s'obté per l'examen en la data oficial.

És un criteri comú a teoria i pràctica la correcció ortogràfica i gramatical en l'expressió escrita, que resulta imprescindible per aprovar l'assignatura.

Cal estudiar almenys una de les obres de referència per a l'assignatura, l'elecció es realitzarà durant el mes de setembre i la lectura es realitzarà en el mes d'octubre, per presentar-la i discutir-la davant la classe al llarg de novembre.

Els criteris per a l'avaluació de la teoria són: precisió en el maneig dels conceptes propis de la matèria, coneixement i discussió de la legislació vigent, coneixement dels elements fonamentals d'un programa de formació per a l'ocupació i de l'articulació entre ells, argumentació del punt de vista propi respecte de la formació per a la inserció sociolaboral.

Els criteris per a l'avaluació de la pràctica són: coneixement de la legislació vigent, ajust del diagnòstic d'ocupabilitat i la proposta formativa a les condicions per a les quals es proposa la intervenció, aplicació dels criteris apresos en les lectures de referència, discussió d'aquests criteris des de la reflexió sobre la pràctica.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Abdala, E.; Jacinto, C; Solla, A. (coord.)(2006). La inclusión laboral de los jóvenes: entre la desesperanza y la construcción colectiva. Montevideo, Cinterfor/OIT.
- Alós-Moner, R. (2011). La inserción laboral de los ex internos de los centros penitenciarios de Cataluña. Barcelona, Centre d'estudis jurídics i formació especialitzada.
- Archipiélago: cuadernos de crítica de la cultura, vol. 48 (2001). Crisis y mutaciones del trabajo.
- AVE (2019). El compromiso de los empresarios con la educación. Situación actual y retos de futuro. Valencia, AVE.
- Bahl, A. and Dietzen, A. (eds.)(2019). Work-based learning as a pathway to competence-based education. Unevoc-Bibb.
- Cabasés, M.A. (2018). Jóvenes, trabajo y futuro. Valencia, Tirant lo Blanch.
- Caritas Europa (2018). Education: key to breaking the cycle of poverty. Brussels, Caritas poverty observatory.
- Colectivo Ioé (2003). La inserción laboral de las personas con discapacidad. Colección Estudios Sociales. Barcelona, Fundación La Caixa.
- http://obrasocial.lacaixa.es/StaticFiles/StaticFiles/4d3d0e903e8cf010VgnVCM200000128cf10aRCRD/es/es14_e
- Conejo, E. (1999). Evaluación de la empleabilidad. Comunidad de Madrid, Asociación Secretariado General Gita.
- Da Costa, P.C. (2011). Empleo y sexismo : medidas de protección e inserción sociolaboral de las mujeres víctimas de violencia de género en el seno de la pareja. Valencia, Tirant.
- Del Río, E.; Jover, D. y Riesco, L. (1991). Formación y empleo. Barcelona, Paidós.

- Estellés, I. y Rodríguez, J.J. (2019). Manual de procedimientos : servicios de provisión de apoyos para la inserción sociolaboral de personas con discapacidad intelectual, SERPAIS. Madrid, Comunidad de Madrid.
- European Union (2019). Work-life balance for all. Luxembourg, Publications Office of the European Union.
- Fernández-Trujillo, F. (2019). Sindicalismo y movilizaciones laborales en 2018. Fundación Betiko.
- Fundación Carmen Pardo-Valcarce (coord.)(2007). Itinerarios integrados de empleo. Guía metodológica para el desarrollo de itinerarios específicos de inserción laboral con perspectiva de género dirigidos a colectivos en riesgo de exclusión. Madrid, Agrupación de desarrollo de la iniciativa comunitaria Equal Aldebarán.
- ILO (2018). Migrant workers skill portability in Africa at regional economic community and continental level. Guidance towards an African qualifications framework? Ethiopia, ILO.
- La Caixa (2019). Necesidades sociales en España. Mercado de trabajo. Barcelona, La Caixa
- López-Aranguren, L.M. (2007). ¿Por qué hacemos lo que hacemos? Madrid, Fundación Tomillo.
- Marhuenda, F. (coord.)(2006). La cualificación profesional básica: competencias para la inclusión sociolaboral de jóvenes. Revista de Educación, 341.
- Marhuenda, F. (2000). Trabajo y educación. Madrid, CCS.
- Marhuenda, F. (2012). La formación profesional. Madrid, Síntesis.
- Marhuenda, F. (coord.)(2017). La formación de la juventud: superando los límites de la escolaridad obligatoria. Profesorado, 21, 4.
- Merino, R. (coord.) (2012). Formación profesional. Revista de la Asociación de Sociología de la Educación, vol. 5, nº 1.
- Molpeceres, M.A. (coord.)(2004). Identidades y formación para el trabajo en los márgenes del sistema educativo. Montevideo, CINTERFOR-OIT.
- Milenium 3 equipo de investigación (2012). Jóvenes y empleo: El reto de la integración laboral. Madrid, Cáritas.
- Moreno, J. y Romero, M. (2016). Empleo juvenil. Entre el desempleo y la precariedad. Valencia, Tirant lo Blanch.
- Moreno, R. (2018). Formación e inserción sociolaboral en educación social: análisis comparativo de programas para la juventud. Valencia, Nau Llibres.
- Moruno, J. (2019). No tengo tiempo. Madrid, Akal.
- Orteu, X. (2006) La construcción de itinerarios. Barcelona, Gedisa.
- Orteu, X. (2018). Desafíos en un mercado laboral en transformación. Barcelona, UOC.
- Orteu, X. et al.(2011). Formació i inserció laboral. Barcelona, UOC.
- Otreu, X. (2012). Trabajo y vínculo social. Barcelona, Gedisa.
- Papers: revista de sociología, vol. 86, (2007). Educació i ocupació.
- Papers: revista de sociología, vol. 93, (2009). Nous reptes en la societat del risc.
- Papers: revista de sociología, vol. 96, nº 3 (2011). Inmigración e integración sociolaboral en España y Estados Unidos.
- Papers: revista de sociología, vol. 96, nº 4 (2011). Canvis en la relació educació-treball i en el comportament dels actors implicats.

- Piasna, A. (2017). Bad jobs recovery? European job quality index 2005-2015. Brussels, ETUI.
- Santana, L. (coord.)(2010) La transición a la vida activa. Revista de Educación, 351.
- Standing, G. (2013): El precariado. Una nueva clase social. Barcelona: Pasado & Presente.
- Zacarés, J.J. y Llinares, L. (2006). Experiencias positivas, identidad personal y significado del trabajo como elementos de optimización del desarrollo de los jóvenes. En Revista de Educación, 341, pp. 123-148.
- AVE (2019). El compromiso de los empresarios con la educación. Situación actual y retos de futuro. Valencia, AVE.
- Bahl, A. and Dietzen, A. (eds.)(2019). Work-based learning as a pathway to competence-based education. Bonn, Unevoc-Bibb
- Cabasés, M.A. (2018). Jóvenes, trabajo y futuro. Valencia, Tirant lo Blanch.
- Caritas Europa (2018). Education: key to breaking the cycle of poverty. Brussels, Caritas poverty observatory.
- ESF Transnational Platform (2019). Inspirational practices for tomorrows inclusive digital world. European Union.
- European Union (2019). Work-life balance for all. Luxembourg, Publications Office of the European Union.
- Fernández-Trujillo, F. (2019). Sindicalismo y movilizaciones laborales en 2018. Fundación Betiko.
- Fundación Carmen Pardo-Valcarce (coord.)(2007). Itinerarios integrados de empleo. Guía metodológica para el desarrollo de itinerarios específicos de inserción laboral con perspectiva de género dirigidos a colectivos en riesgo de exclusión. Madrid, Agrupación de desarrollo de la iniciativa comunitaria Equal Aldebarán.
- Giménez, C. y Valente, X. (2016). Una aproximación a la pobreza desde el enfoque de capacidades de Amartya Sen. Provincia, 35, 98-149.
- Gimeno, Ch. (coord.)(2018). Estrategias para la formación y el empleo en la red municipal de centros sociolaborales. Zaragoza, Universidad de Zaragoza.

Complementàries

- Alós-Moner, R. (2011). La inserción laboral de los ex internos de los centros penitenciarios de Cataluña. Barcelona, Centre d'estudis jurídics i formació especialitzada.
- Colectivo Ioé (2003). La inserción laboral de las personas con discapacidad. Colección Estudios Sociales, 14. Barcelona, Fundación La Caixa.
- http://obrasocial.lacaixa.es/StaticFiles/StaticFiles/4d3d0e903e8cf010VgnVCM200000128cf10aRCRD/es/es14_esp.pdf
- Conejo, E. (1999). Evaluación de la empleabilidad. Comunidad de Madrid, Asociación Secretariado General Gitano.
- Del Río, E.; Jover, D. y Riesco, L. (1991). Formación y empleo. Barcelona, Paidós
- Esteban, F. et al. (2014). La inserción laboral de ex-reclusos. Una aproximación cualitativa. En Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 145, 181-204.
- Falaschi, F. (1936). El trabajo responsable. Barcelona, Tierra y Libertad, Cuadernos de educación social.
- Gallart, M.A. (2002). Educación y trabajo. Montevideo, Cinterfor.

Gallart, M.A. (coord.)(2000).Formación, pobreza y exclusión. Montevideo, Cinterfor.

Gelpi, E. (2002). Trabajo, educación y cultura. Valencia, Nau Llibres.

Gentile, A. (2005). Trayectorias de vulnerabilidad social. Barcelona, Unidad de Políticas Comparadas CSIC.

- Lantegi Batuak (2004). Método de Perfiles Lantegi Batuak de adecuación de la tarea a la persona. Bilbao, Lantegi Batuak. <http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO10459/metodoperfiles.pdf>
- Marhuenda, F. (2000). Trabajo y educación. Madrid, CCS.
- Marhuenda, F. (2012). La formación profesional. Madrid, Síntesis.
- Merino, R. i Garcia, M. (2007). Itineraris de formació i inserció laboral dels joves de Catalunya. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.
- Molpeceres, M.A. (coord.)(2004). Identidades y formación para el trabajo en los márgenes del sistema educativo. Montevideo, CINTERFOR-OIT.
- Navarrete, L. (dir.)(2007). Jóvenes, autonomía económica y situaciones de exclusión. Madrid, Injuve
- OIT (2000). La formación para el empleo. La inserción social, la productividad y el empleo de los jóvenes. Informe de la Conferencia Internacional del Trabajo. Ginebra, OIT.
- Revista Europea de Formación Profesional (2007). Monográfico sobre competencia.
- Tesalonica, CEDEFOP, N° 40.
- Rocha, F. (coord.)(2010). Jóvenes, empleo y formación en España. Madrid, CCOO.
- Viña, A.B. (2017). Gestión de recursos laborales, formativos y análisis de puestos de trabajo para inserción sociolaboral de personas con discapacidad. Certia.
- Viveret, P. (2004). Reconsiderar la riqueza y el empleo: inserción sociolaboral y ciudadanía. Barcelona, Icaria.
- Zacarés, J.J. y Llinares, L. (2006). Experiencias positivas, identidad personal y significado del trabajo como elementos de optimización del desarrollo de los jóvenes. En Revista de Educación, 341, pp. 123-148.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts / Contenidos

Es mantenen els continguts inicialment arreplegats a la guia docent

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

La docència es redistribuirà inicialment en blocs de dos dies de classe a la setmana en setmanes alternes atenent al criteri establert des de Junta de Govern de buscar la màxima presencialitat i garantir la seguretat de l'estudiantat i el professorat. Tanmateix l'organització definitiva es determinarà en funció del context sanitari-acadèmic i la normativa institucional, per això poden donar-se variacions que no poden ser contemplades a priori.

Les classes teòric-pràctiques ocuparan la meitat d'hores de l'estudiantat. D'aquestes hores seran de presencialitat a l'aula les màximes que es puguin establir. I la resta serà d'hores d'estudi i treball autònom. Les sessions que no permeten l'assistència presencial a classe contaràn, a més a més de amb les materials i lectures habituals, amb materials curriculars alternatius tals com videoconferències gravades, lectures complementàries o activitats a realitzar mitjançant l'aula virtual. En cas necessari, es podrà flexibilitzar la relació i la duració entre activitats pràctiques i teòriques en funció de les circumstàncies. Es reforça, per tant, l'acompanyament a l'estudiantat pel que fa al treball autònom. En aquest sentit, el professorat estarà disponible en el seu horari de tutories tant presencials com virtuals per a la resolució de dubtes, reforçant i prioritzant l'atenció a distància tant individualitzada com col·lectiva per al seguiment del treball en grup a partir del correu electrònic i les videoconferències.

3. Metodología docente

La docència combinarà les classes presencials amb la no presencialitat, síncrona o asíncrona, generant l'anomenat model híbrid i que, en tot cas, sempre ha de considerar la previsió de l'evolució de la pandèmia, així com les possibles mesures preventives.

En quant a les classes presencials, seguint les directrius de Junta de Govern i el propi Decanat del centre, tindran un caràcter participatiu i es centraran bàsicament en la resolució de dubtes, així com la realització d'activitats. En tot cas i com a regla general, potenciant la participació de l'estudiantat.

Les visites de l'alumnat a centres de formació per al treball o de persones d'eixos centres a les aules ens faran també en funció de l'evolució de la pandèmia.

4. Avaluació

4. Evaluación

Es mantenen els criteris generals d'avaluació.

Es manté l'observació del progrés de l'estudiantat a partir dels principis de l'avaluació continua.

Els instruments d'avaluació es mantenen segons estaven previstos en els programes docents, adaptant-los a la circumstància de la no presencialitat. Les proves i treballs escrits i/o orals es fan a partir de les ferramentes disponibles a l'aula virtual.

AIXÒ SIGNIFICA:

1. Els i les estudiants que no reuneixin les condicions mínimes per aprovar tindran l'opció de fer una prova escrita única per desenvolupar qualsevol dels continguts del programa derivats de la Guia Docent. Aquesta prova té un pes percentual del 100%

2. Per a la resta de les i els estudiants, se segueix el sentit i abast del principi de l'avaluació continua en relació als següents elements d'observació i seguiment (d'ordre qualitatiu) i dels instruments d'avaluació (d'ordre quantitatiu):

- participació individual i en grup
- atenció periòdica i continua al progrés de les i els estudiants en el desenvolupament de les classes i en hores de tutoria
- revisió i devolució comentada de tasques i exercicis que van realitzant en el desenvolupament del programa de continguts
- realització i presentació de treball en grups
- lectura i comentaris de llibres, articles i/o experiències educatives i escolars rellevants
- proves escrites

5. Bibliografia

El material complementari proposat (articles, llibres i/o audiovisuals) es guia pels criteris de disponibilitat: caràcter obert o accés a través de la VPN de la universitat. Tanmateix, en la mesura de les possibilitats d'accés a biblioteques, també es farà ús de la bibliografia bàsica que figura a la Guia i/o programa docent.